

τοιαῖς πνοαῖς περιφυσώμενον ἀνήπτετο καὶ ἀπετέλει βαθμηδὸν φλόγα λαμπροτέραν διαθερμαίνουσαν καὶ φωτίζουσαν τὸ εἰς μέλλον ἔνδοξον καὶ λαμπρὸν, ἀνάλογον τοῦ παρελθόντος, ἀποβλέπον εὐφυῆς καὶ φιλομαθῆς ἔθνος. Τὰ χαμηλὰ καὶ εὐτελῆ παιδευτήρια προέβαινον τῷ χρόνῳ αὐξάνοντα καὶ τελειούμενα, τὰ βιβλία ὡς ἐνῆν ἀφθόνως προεχέοντο εἰς τὸ διψῶν εἰς μάθησιν ἔθνος, ἡ δὲ Μήτηρ αὐτοῦ Ἐκκλησία, ἧς τὰ μέλη ἀνέκασθεν ἦσαν μεμουςωμένα, πάντοτε διὰ προτροπῶν καὶ ἐγκυκλίων ἐνεψύχου τὴν διανοητικὴν ταύτην ἐπὶ τὰ πρόσω κίνησιν<sup>1</sup>. Νεοὶ Ἕλληνες, ὡς καὶ πρότερον, οὕτω καὶ κατὰ τελευταίᾳ κατὰ ἑκατοστύας διεσπαρμένοι ἀνά πᾶσαν τὴν δυτικὴν Εὐρώπην ἤρυντο ἐν τοῖς Πανδιδακτηρίοις αὐτῆς τὰς ὠφελίμους γνώσεις καὶ τὰς Ἐπιστήμας. Οἱ λόγιοι τοῦ ἔθνους συνέζησαν Ἐταιρίας, ὡς τὴν τοῦ Βουκουρεστίου, τὴν Φιλόμουσον τῶν Ἀθηνῶν συνέγραφον ἢ μετέφραζον συγγράμματα ἐπωφελῆ, δαπάνη δὲ φιλογενῶν πλουσίων, Ἡγεμόνων καὶ ἐμπόρων, ἐν οἷς διακρίνεται ἡ αἰμίμηστος Ἄδελφότης τῶν Ζωσιμαδῶν, ἐξέδιδον αὐτά. Λόγιοι ὁμογενεῖς ἐκτήσαντο μεγάλην ἐν τοῖς γράμμασιν ὑπόληψιν παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις, συγκαταλεχθέντες ἐν τοῖς ἀνωτάτοις Σώμασιν αὐτῶν, ὡς Ἀνδρέας ὁ Μουστοξύδης<sup>2</sup> καὶ Ἀδαμάντιος ὁ Κοραῆς<sup>3</sup>. πάντες δ' ὡς εἰπεῖν εἰργάζοντο διὰ τὸν φωτισμὸν τοῦ ἔθνους. Συστάσης δὲ (1824) τῆς ὑπὸ τοῦ αἰοιδίμου Κόμητος Γυῖλφορδ Ἰονίου Ἀκαδημίας, τοῦ πρώτου Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου, εἰς ἣν ἀπανταχόθεν τῆς Ἑλλάδος συνέρρουον μαθηταί, μετὰ δὲ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων τῆς Ἑλλάδος (1824—1832—) συστάτων πλέον δημοσίων Γυμνασίων, Σχολείων Ἑλληνικῶν καὶ δημοτικῶν καθ' ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος, κατὰ τὸ 1837 καὶ Πανεπιστημίου, ἀνὰ δὲ τὸ ὄθω-

(1) Ὅρα Ἐγκύκλιον Ἐπιστολῆν ἐκδοθεῖσαν τῷ 1807 ἐπὶ Γρηγορίου Ε' ἐν Λογίῳ Ἑρμῆ τοῦ ἔτ. 1819 σελ. 203. ἐν «Μερίσση» Ἑλλ. ἐφημ. ἐν Παρισίοις τῷ 1820, τετράδ. Β' σελ. 219—229. Κούμα Ἱστορ. τῶν ἀνθρ. πράξ. IB', 510. I. Φιλήμονος Δοκίμιον Φιλικῆς Ἐταιρίας σελ. 65 Σημ. ἀ. Βρετοῦ Α', 491.

(2) Τῷ 1811—1814. Πανδ. IA', 249.

(3) Γερβίνου Ἱστορ. τῆς Ἑλλ. Ἐπαναστ. σελ. 98. τῆς Ἑλλ. μεταφρ.